

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj

Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Na Balkanu.

Nov poraz Italijanov pred Dračem.

Dunaj, 25. februarja.

Naše čete v Albaniji so zagnale včeraj Italijane, ki so bili dan poprej poraženi vzhodno in jugovzhodno Drača, na jezik zapadno Durskih ribnikov. Pristaniške naprave Drača se nahajajo v ognju naših topov. Vkrčavanje moštva in vojnega materiala motimo uspešno. Nastop nekaterih italijanskih vojnih ladij ni prav nič vplival na potek dogodkov. V teh bojih smo vjeli dosedaj 11 italijanskih častnikov in nad 700 mož ter vplenili 5 topov in 1 strojno puško.

Naše čete so zasedle v nedeljo zjutraj Drač.

Dunaj, 27. februarja.

Danes zjutraj so naše čete zasedle Drač.

Ze včeraj dopoldne je ena naših kolon prodrla pod ognjem topov italijanskih ladij čez severno ožino in je tekom dneva prišla do Portosa, 6 kilometrov severno Drača. Čez južno ožino poslano čete je začetkoma pri napredovanju ovirala artiljerija sovražnih ladij, vendar se je mnogim oddelkom posrečilo, da so prigazili, pri plavih ali se na plavih pripeljali do večera na most vzhodno od Drača in vrgli ondotne italijanske zadnje straže. Ko se je začelo daniti, je vdrl eden naših bataljonov v goreče mesto.

Naše čete so vplenile v Draču 23 topov, 10.000 pušk in 17 ladij.

Dunaj, 28. februarja.

Naše čete so dobile v Draču tale plen: 23 topov, med njimi 6 obrežnih topov, 10.000 pušk, mnogo artiljerijske municije, mnogo živil in 17 jadrnic in parnikov. Kakor vse kaže, so Italijani v največjem neredu in z veliko naglico zbežali na svoje vojne ladje.

Drač.

Od naših čet osvojeno glavno mesto srednje Albanije spominja še povsem na nekdanje turške čase. Mesto je malo, ima le 7000 prebivalcev, siromašno in umazano. Tem sijajnejša pa je njegova zgodovina. Kjer se razprostirajo danes ozke, smrdljive ulice, tam so se dvigale pred davnimi stoletji palače rimskega Dyrhahia, od koder je vodila velika trgovska cesta čez Balkan, vezavši Rim z Bizancem. V Dyrhahiju je živel Cicero v prognanstvu, Cezar, Pompej in Avgust so bivali kot zmagovalci in vojskovodje v mestu, Justinian mu je posvečal posebno skrb. V srednjem veku je prehajalo mesto iz rok v roke; Bizantinci, Epijoti, Italijani so se menjali kot gospodarji, v letu 1296. so okupirali Drač Srbi, ga leta 1305. zopet izgubili, 1319. znova osvojili. Leta 1333. so se polastili Italijani draškega ozemlja, pozneje zopet Srbi, končno je zagospodarila tudi ob albanski obali beneška republika. Leta 1501. so osvojili Drač in Albanijo Turki in vsaj po imenu je ostalo mesto turško do izbruha prve balkanske vojne.

Izjave princa Mirka in črnogorske vlade.

Dunaj, 29. februarja.

Princ Mirko, serdar I. Vukotič ter v Črni gori ostali ministri in sicer justični minister Radulovič, notranji minister Popovič in vojni minister Vješovič so podali danes naslednjo izjavo:

Dne 29. decembra, ko sta padla Kuk in Krstac, smo se obrnili s kraljevim odobrenjem na poveljstvo c. in kr. čet, da se sovražnosti ostavijo. Odgovor je prispel 30. decembra proti jutru, ko je bil kralj že odpotoval v Kruševac, kamor so se po prejemu odgovora podali tudi ministri. Po daljšem posvetovanju je zaprosila kraljevska vlada v sporazumu s kraljem c. in kr. vlado s telegramom z dne 31. decembra za mir. Istočasno se je obrnil kralj z brzjavno prošnjo na cesarja Franca Jožefa, da bi nam bili koncedirani ugodnejši mirovni

pogoji. Dne 2. januarja smo dobili odgovor, da se bodo mirovna pogajanja pričela, čim oddamo orožje in izročimo srbske, na našem ozemlju se nahajajoče čete. Sledila so posvetovanja. Pogoji so bili težki, da zelo težki, pa tudi položaj je postajal vedno težavnejši. Avstro-ogrške čete so silile naglo naprej. Resno se nismo mogli nikjer več upirati. Živil sploh ni bilo, municije le prav malo. Končno smo prvi pogoj sprejeli, glede drugega pa smo izjavili, da se na črnogorskem ozemlju ne nahajajo nobene srbske čete.

Delegati, določeni za pogajanja glede izvršitve oddaje orožja so odpotovali dne 3. januarja v Cetinje ter se vrnili drugi dan nazaj, češ, da so sovražnosti sicer ustavljene, da pa se pogajanja o postopanju pri odaji orožja ne morejo pričeti, dokler ne prispe odgovor z Dunaja. Vsled tega poročila smo se nadejali, da pride do pogajanj in do sporazuma, zato smo ministrskega predsednika Mijuškoviča, ki se je dan poprej podal z diplomatskim zborom v Skader, takoj poklicali nazaj. Dne 5. januarja pa smo prejeli od poveljstva c. in kr. čet dopis, v katerem so se nahajali predpisi za postopanje pri oddaji orožja, ne da bi bili pripuščeni ugovori z naše strani. Avstro-ogrške čete so neprestano prodirale, zlasti v smeri proti Skadru in Bojani. Resno se je bilo bati, da bo zveza Skader—Medua pretregana. Predsednik Mijuškovič se je vrnil še isti večer v Skader. Drugi dan smo sestavili noto ter jo poslali c. in kr. vladi. V noti smo popisali potek pogajanj ter poudarjali, da je predpisani način postopanja pri oddaji orožja nezvedljiv in poniževalen. (Da bi se bilo nameravalo Črnogorce ponižati, o tem ni govora. Predpisi so bili izdani le s stališča vojaške potrebe. — Op. kor. urada.) Istočasno smo zahtevali, da naj se v zmislu dogovora sestanejo delegati k pogajanjem.

Isti dan, po 4. popoldne, je odpotoval kralj brez vednosti vlade v Skader in od tam čež Medua v Italijo. Radi tega niso bile izvršene formalnosti, ki jih predpisuje § 16. državne ustave.

Tak odhod kralja je konsterniral armado in narod. Nastala je splošna zmešnjava in nevarnost notranjih nemirov. Radi tega smo mi trije ministri svoje funkcije obdržali ter pogajanja nadaljevali do uspešnega zaključka. Orožje ostane last države, armada in narod se smeta vrniti domov in brezdvomno je bila dežela rešena končnega pogina.

Proslave osvojitve Drača v Črni gori.

Iz vojnega časnarskega stana poročajo: Osvojitve Drača so praznovale naše čete v Črni gori na slovesen način, slavlja se je povsodi udeleževalo tudi domače prebivalstvo. V Cetinju se je vršila bakljada z godbo, proslave so se tudi vršile v Baru, Nikšiču, Kolašinu, v Peči, Plevlju ter v Podgorici, kjer je vzbudila vest, da pripeljejo kmalu vpljene italijanske topove, posebno veselje.

Kralj Nikita obsojen.

Iz Soflje poročajo: „Ruskoje Slovo“ javlja baje iz avtentičnega vira: Anglija in Rusija ste sklenili, da Črne gore ni več smatrati za zavezničico četverozveze in da kralj Nikita ni oficijelen gost francoske republike.

Poparjenost v Italiji radi Drača.

Italijanski listi sicer ne smejo priobčevati avstrijskih poročil o padcu Drača, temveč le nejasne in dejanski stan prikrijavače italijanske uradne žesti; navzlic temu pa se javnost zaveda težkega voraza ter je skrajno vznemirjena. Listi se tola-pijo, da so italijanske čete opustile Drač „brez izgub“, toda celo „Giornale d' Italia“ vprašuje, ali bi ne bilo pametnejše, da so ga opustošile, predno so se spoprijele z Avstriji. Sicer pa, trdijo listi sedaj, italijanska vlada sploh ni nameravala Drača držati, temveč so bile italijanske čete v srednji Albaniji izkrcane le za to, da rešijo 150 ti-soč mož srbske armade, kar se jim je sijajno posrečilo, tako da jih občuduje celi svet! Savonova brigada, ki je zbežala iz Drača, je odšla v Valo-

no, katero nameravajo Italijani za vsako ceno držati.

Solun ena najsilnejših trdnjav na svetu.

„Corriere della Sera“ poroča iz Soluna: Grški general Moskopulos, ki si ie ogledal solunske utrdbe, izjavlja, da so izvršile četverozvezne tehnične čete tekom treh mesecev prave čudeže. Nove solunske utrdbe obdajajo mesto v polkrogu 60 km ter so oborožene s 1600 topovi, ki so založeni z ogromnimi množinami municije. Solun je postala ena najsijajnejših trdnjav na svetu.

Položaj v Romuniji.

Romunski oficijozni „Viitorul“ naznanja sedaj, da je bil romunski konzul v Bitolju radi tega odpoklican, ker se nahaja Bitolj v vojnem ozemlju in ker je bolgarska vlada izjavila, da ne more prevzeti odgovornosti za morebitne incidente in za varnost oseb in imetja zastopnikov prijateljskih in nevtralnih držav. Konzul se nahaja sedaj v Bukarešti.

Iz Bukarešte javljajo: Centralni državi sta podpisali novo pogodbo z romunsko eksportno komisijo, ki jima je prodala zopet 100.000 vagonov koruze, ovsu in ječmena. Razentega sta kupili centralni državi vso koruzo lanske letine, kar znaša zopet 100.000 vagonov.

V senatu je prišlo zopet do grdih prizorov med senatorji Bardescom, Gradisteanom, Tomo Jonescom in Contacuzentom, ki so si medsebojno očitali razne umazane afere ter se končno skoro stepli.

Vojna z Italijo.

Uspešni boji pri Pevmi in na Doberdobski planoti.

Dunaj, 27. februarja.

Na primorski fronti je prišlo predvčerajšnjim ne glede na živahni artiljerijski ogenj na več krajih do hudih malih infanterijskih bojev. Predno se je zdanilo, so napravili oddelki posadke goriškega mostišča pri Pevmi izpad, presenetili spečega sovražnika, zasuli en jarek in odpeljali 40 vjetnikov. Na robu Doberdobske planote je po močni artiljerijski pripravi šla sovražna infanterija na naše pozicije na obeh straneh Sv. Mihaela in vzhodno Polazza. Italijani so bili z velikimi krvavimi izgubami odbiti in so povrh pustili v naših rokah 127 vjetnikov, med katerimi je šest oficirjev.

Živahni artiljerijski boj na soški fronti.

Dunaj, 29. februarja.

Včeraj popoldne je bil ogenj italijanskih topov proti delom goriškega mostišča in proti Doberdobski visoki planoti zopet živahnejši.

Italijanski republikanci.

V nedeljo se je vršil v Rimu kongres italijanskih republikancev, na katerem so sklenili, da najvišja dolžnost Italije zahteva, da se zveza s Francijo, Anglijo in Rusijo sklene tesneje s tem, da se Nemčiji napove vojno. Prvo politično načelo Italije mora biti, da uveljavi narodnostni princip. Zmaga četverozveze zasleduje za najvažnejši cilj vzpostavljenje Belgije, Srbije in osvobojenje neodrešenega ozemlja. Po sklepu miru se mora izvesti popolna odprava diplomacije. Republikanci zahtevajo končno vresničenje ideala ustvaritve združenih držav v Evropi.

„Centralni državi poraženi v bodoči vojni.“

Italijanski radikalni poslanec Franeletto je imel v Benetkah govor, v katerem je priznal, da bosta centralni državi poraženi morda kedaj v kakih bodoči vojni v sedanji, kakor vse kaže, pa ne. Italija pa tudi sedaj ni mogla drugače ravnati, kakor je ravnala v lanskem maju. Fradeletto je bil takrat eden glavnih vojnih hujskačev. Ko je Fradeletto nehal govoriti, se je oglasil iz lože proti

občinstvu poslanec Musatti ter izjavil, da on in socialistična stranka niso zadovoljni z govornikom, marveč proglašajo vojno Italije za sramotno vojno.— No, kak krik je bil, kako da je Avstrija trhla in kako lahek bo boj z njo. Sedaj pa so obupali že najhujši italijanski vojni hujšakci in se tolažijo z bodočnostjo, da sedaj centralni državi ni mogoče premagati, morda bosta premagani kedaj v bodočnosti? Kedaj? Odgovarjamo: nikdar! V vojni zgovinini Italije ni zmag, dobrota sosedov in interesov jo je ustvarila. Zmag ni, nastopiti pa utegnemo katastrofalni porazi, ki ponižajo Italijo, da se ne bo upala nikdar več dvigniti svojega meča proti nam.

Italija še vedno odlaša svojo udeležbo na pariškem vojnem svetu.

Italijanski listi poročajo, da je še vedno vprašanje, ali pridejo italijanski državniki v Pariz, da se udeležijo vojnega sveta. „Stampa“ pravi, da bo treba prej rešiti šele celo vrsto važnih vprašanj, glede katerih se ni bilo mogoče zediniti, ko je bil Briand v Rimu, predno se Italija odloči, da se udeleži pariškega vojnega sveta. — Italijanski intervencionistični listi pravijo, da je neobhodno potrebna napoved vojne Nemčiji, predno gresta Sonnino

in Cadorna v Pariz, da se udeležita vojnega sveta. Ta zadeva mora biti dotlej rešena. „Secolo“ pravi, da brez te napovedi je posvetovanje v Parizu nepotrebno. Ministrski svet razpravlja o stvari.

Italijanski oficirski aspirantje, ki so odrekli prisego.

V Modeni so zaprisegli pred par dnevi 2500 novih rezervnih oficirjev. Kakor poročajo iz Turina, se je pripetil pri tej zapisegi pomemben incident: štirje aspirantje so odrekli prisego. Takoj so bili aretirani in izročeni vojnemu sodišču.

Italijanski ministrski svet proti napovedi vojne Nemčiji.

„Tagesanzeiger“ poroča iz Rima: Italijanski ministrski svet 27. februarja se je soglasno izrekel proti napovedi vojne Nemčiji in proti debati o tem vprašanju v parlamentu. „Stampa“ pravi, da večina parlamenta se ne da voditi s strani vojne stranke in ceste, da bi zahtevala napoved vojne Nemčiji. Vojna stranka je v skrbeh, ker se vedno bolj kaže, da možnost, da se vlado prisili k vojni z Nemčijo vedno bolj gine. „Secolo“ izraža nevoljo, da se Gioiittijeva stranka vedno bolj približuje vladi.

Nemška ofenziva na Francoskem.

Nadaljni nemški uspehi ob Masi.

Berlin, 25. februarja.

Na desnem bregu Mase smo tudi včeraj v raznih smereh izkoristili uspeh, o katerem smo že poročali. Osvojili smo utrjene vasi in pristave Champ Neuville ob Masi, Cotelletes, Marmont, Beaumont, Chanbrettes, Orne, razentega pa smo zajurili vse sovražne pozicije do grebena Louvepont. Zopet je imel sovražnik izredno velike krvave izgube, naše so ostale znosne. Število vjetnikov se je zvišalo za več kot 7000 na 10.000. O vpljenem materialu so navedbe še nemogoče.

Prva verdunska utrdba padla.

Berlin, 26. februarja.

Kakor se naknadno poroča, je bil v noči na 25. februarja vzhodno od Armentieresa odbit sunek nekega angleškega oddelka. V Champagni so napadli Francozi južno od St. Marie-a-Py dne 12. februarja od nas zavzete pozicije. Posrečilo se jim je, vdreti v prvi jarek v širini kakih 250 metrov. Vzhodno od Mase smo dosegli v navzočnosti Nj. Veličanstva cesarja in kralja na fronti pomembne uspehe. Hrabre čete so si izvojevale posest višine jugo-zapadno od Louvemonta, vas Louvemont in skupino utrdb vzhodno od tam. S staro svojo silo naprej so prodrli brandenburški polki do vasi in oklopne utrdbe Donaumont, ki so jo z naskokom zavzeli. V ravnini Voevre se je zlomil sovražni odpor na celi fronti tja v okolico Marche Ville, južno od nacionalne ceste Metz—Pariz. Naše čete slede umikajočemu se sovražniku tik za petami.

Francozi zaman poskušajo zopet osvojiti izgubljeno utrdbo. Napad na Metz.

Berlin, 27. februarja.

Na raznih mestih fronte so se vršili živahni boji artiljerije in z minami. Jugo-vzhodno Yperna je bil odbit angleški napad.

Na višavah na desni strani Mase so poskušali Francozi v petkrat ponovljenih napadih z novo pripravljenimi četami nazaj dobiti oklopno utrdbo Donaumont. Bili so krvavo odbiti.

Zapadno utrdbe so naše čete zdaj zavzele Champ Neuville, Cote de Talou in se priborile do južnega roba gozda severo-vzhodno od Bras.

Vzhodno od utrdbe so zajurili trdnjavske naprave pri Hardoumontu.

Na planoti Woewre napreduje nemška fronta, boreč se, krepko proti vzhodju Cotes Lorraines.

V koliko je došlo poročil, je doslej neranjenih vjetnikov skoro 15.000.

Na Flanderskem ponavljajo naša letalna brodivja svoje napade na sovražna taborišča čet.

V Metzju so bombe, vržene od sovražnih letalcev, ranile ali ubile 8 civilnih oseb in 7 vojakov. Nekaj hiš je bilo poškodovanih. Pri zračnem boju in po naših branilnih topovih sta bili v okviru trdnjave sestreljeni dve francoski letali. Vozniki, med njimi 2 stotnika, so vjeti.

Nemci trdno drže osvojene pozicije pri Verdunu. Uspešen nemški sunek v Champagni.

Berlin, 28. februarja.

Artiljerijski boji so postali na mnogih krajih silno ljuti. Na fronti severno Arrasa neprestano živahno bojevanje z minami; z razstrelitvijo smo razdrli približno 40 m sovražne pozicije.

V Champagni so pričele naše čete po učinkoviti artiljerijski pripravi napad na obeh straneh ceste Somme—Py—Souain. Osvojile so pristavo Navarin in francosko pozicijo na obeh straneh od nje v širini tisoč metrov, vjele 26 častnikov, 1009 mož ter vplenile 9 strojnih pušk in eno metalo min.

V verdunskem okolišu so se zopet izčrpavale nanovo pripeljane sovražne množice v brezuspešnih napadalnih poskusih proti našim pozicijam v utrdbi Donaumont in pri njej ter na Hardaumont. Mi smo očistili sovražnika polotok v Masi pri Champ Neuville. Pomaknili smo naše črte naprej v smeri na Vachirauville in Bras.

Ob Woewri smo na več krajih dospeli z vzhoda do podnožja Côtes Lorraines.

Nemške čete so ugrabile pri svojih nevzdržnih navalih skoro 17.000 Francozov, 87 topov, 86 strojnih pušk in nepregleden vojni material.

Berlin, 29. februarja.

Silnejše delovanje artiljerije je trajalo na mnogih krajih.

Zapadno Mase smo zajurili malo oklopno utrdbo tik severozapadno vasi Douaumont. Obnovljene sovražne napadne poskuse v tem okolišu smo zadržali že z razvoju.

V Woewri so prekoračile naše čete Dieppe, Aabancourt, Plancée. Očistile so razsežno gozdovje vzhodno Vatronville in Haudiomonta ter so osvojile v hrbrem navalu Mauheulles ter Champlon.

Do včeraj je bilo javljenih neranjenih vjetnikov: 228 častnikov in 16.575 mož, ter ugrabljenih 78 topov, med njimi mnogo težkih najnovejšega sistema, 86 strojnih pušk in nepregleden material.

Pri logarski hiši Thionville, severovzhodno od Badonvillier, smo napadli eksponiran del francoske pozicije ter ga osvojili. V naših rokah je ostalo večje število vjetnikov.

Joffre vrhovnim poveljnikom armadnih skupin.

Berlin, 29. februarja.

Wolffov urad poroča: Med papirji vpljenimi zadnje dni se nahaja tole povelje: „Vel. gl. št. gen. št. 18.630, tajno, 31. januarja 1916.“

Navodilo za vrhovne poveljnike armadnih skupin.

Večkrat je sovražnik zadnji čas na raznih točkah naše fronte izvršil majhne krajevne napade, vsakikrat je imel uspeh in ga obdržal. To ne more trajati več, ne da bi potlačilo razpoloženje armade. Ne morem pripustiti, da bi čas čakanja, ki ga imamo sedaj minil brez dela. Vodstvo vseh službenih stopenj se mora pripraviti na to, da prekosi v hitrosti nemška podvzetja in jih odbija. To se bo dalo, ne da bi bila pehota izpostavljena prevelikim izgubam, doseči na ta način, da začne vsakokrat delovati vsa razpoložljiva artiljerija, težka artiljerija, poljska artiljerija in ona v strelskih jarkih ter da rabi po svoji previdnosti municijo. Na ta način se bo mogel posrečiti protinapad, ki se bo ali takoj pričel in ne bo dal sovražniku časa, da se ustali, ali pa kakor kmalu mogoče, potem pa po novi temeljiti artiljerijski pripravi. Navodilo z dne 20. januarja 1915 daje v tem pogledu potrebna pojasnila. — Joffre.

Boji na celi francoski fronti.

Berlin, 1. marca.

Artiljerijska delavnost je bila tudi včeraj na mnogih delih fronte zelo živahna, zlasti na sovražni strani. Na več točkah je zasledoval nasprotnik s tem seveda le namen, da bi nas premotil. Nasprotno pa se zdi, da se v pokrajini ob Yseri ter med Maso in Moslo trudi, prizadejati nam resno škodo. Svojega namena ni dosegel.

V zračnem boju smo pri Meninu premagali neki angleški dvokrovnik. Letalci so vjeti. Obrambni topovi so zbili dva francoska dvokrovnika, enega pri Vezaponinu, severozapadno od Soissons, — letalci vjeti, — drugega tik jugozapadno od Soissons, letalci najbrže mrtvi. Letalo, katero je vodil poročnik v rezervi Kühl, opazovalec poroč-

nik v rezervi Haber, je ustavilo na progi Besancon—Jussey neki vojaški transportni vlak z bombami ter se uspešno boril s svojo strojno puško proti transportnemu moštvo, ki je izstopilo.

Brezuspešni francoski napadi proti Douamontu.

Berlin, 2. marca.

Položaj je bistveno neizpremenjen. V odseku ob Yseri je posebno delovala sovražna artiljerija. Na vzhodnem bregu Maase so žrtvovali Francozi pri utrdbi Douaumont svoje ljudi zopet po brezuspešnem poskušenemu protinapadu.

Nemški napadi v Woewru.

Svicarski listi konstatirajo, da se Nemci ne omejujejo samo na obleganje Verduna, marveč, da neprestano napadajo tudi v Sundgavu, Oberseptu in pri Heidweilerju ter tudi tam napredujejo. Francozi so morali z velikimi izgubami zapustiti svoje pozicije. Na obeh straneh Münsterske doline v južnih Vogezih grme topovi brez prenehanja. Artiljerijski dvoboj se je zlasti pri Altkirchnu ob švicarski meji stopnjeval. Nemci so dosegli tu pomembne uspehe. Kraji Belfort, Lepnix in Courtelevant stoje neprestano pod ognjem nemških topov, zato ima prebivalstvo naročilo, da se pripravi na odpotovanje.

Nemško vojno posojilo.

Od 4. do 22. marca bo četrto vojno posojilo v obliki 4½% državnih zakladnih nakaznic in 5% državno posojilo razpoloženo v podpis.

Najbolj krvava bitka svetovne zgodovine.

Italijanski poročevalci popisujejo boje pri Verdunu, ki da so nezasišeno krvavi. Grmenje topov je nepopisno, zdi se, kakor bi rjul pekel in pod strašno točo šrapnelov in granat izginjajo jarki ter utrjene pozicije s posadkami vred. Spopadi pehote so tako ljuti in tako krvavi, da jih svetovna zgodovina ne pomni. Izgube so velikanske. Bojišče je dobesedno oblito s krvjo. Prijatelj in sovražnik se zavedata velikega vojaškega, moralnega in političnega pomena te grozne bitke.

Poročevalec „Berliner Tagblatt“ javlja dne 27. februarja iz Haumonta: Boji, ki se odigravajo pri Verdunu so desetkrat povečana bitka pri Sedanu. Ko so naše vrle čete juršale višino 344, jih je obsipala sovražna artiljerija z naravnost grozno množino granat. Se hujše pa je bilo na višini sami. Naši hrabri vojaki so morali vztrajati tam v koncentričnem francoskem ognju cela dva dneva, kakor na kakem otoku. Niti jesti niso mogli. Francosko časopisje ugiba, kakšne namene zasleduje nemško armadno vodstvo. „Journal des Débats“ javlja, da bo bitka pri Verdunu jasno pokazala vsemu svetu, da Nemci nikdar ne morejo predreti francoske fronte. Hervé svari v „Victoire“ pred predčasnim optimizmom. Napačno bi bilo iz nastalega odmora sklepati, da so Nemci že omagali. Narobe, utrdili bodo osvojeno ozemlje, pripeljali novo artiljerijo in naval se bo zopet pričel. Vsa Francija je v skrbeh, kaj prinesejo poročila prihodnjih dni.

Verdun.

Hervé pravi v nekem članku, da je najbrže vsa prva francoska fronta pri Verdunu, kakih 20.000 do 30.000 mož, obležala na bojišču.

„Petit Journal“ pripoveduje, da je posebno trpelo Verdunsko predmestje Belleville. Historični oblok ob veliki cesti je razrušen.

Preko Christianije prihaja vest, da je Verdun skoro popolnoma razdejan. Ceste zapirajo razvaline hiš.

Glasom poročil iz Londona je padlo pri obrambi Verduna do 28. februarja 63.000 Francozov.

Francoske sodbe o boju pri Verdunu.

Francosko časopisje govori, kakor poročajo iz Ženeve, o vojaškem položaju pri Verdunu skrajno svobodno. Podpolkovnik Rousset izraža v „Petit Parisien“ željo, da naj se javnosti ne prikriva glavna stvar, da gre za veliko in pomembno bitko. Uspehom, ki so jih Nemci do sedaj izvojevali, se ni čuditi. Prva obrambna črta se sovražniku nikdar ne more ustavljati, če pripravi ofenzivo z močnim artiljerijskim ognjem. Nekaj malih porazov ne sme vznemirjati. Francoske rezerve, ki so pripravljene za protisunek, bodo že preprečile nadaljnje prodiranje nasprotnika.

Zaplenjeni nemški parniki na Portugalskem.

Na reki Tajo je bilo zasidranih 35 nemških parnikov, ki jih je sedaj portugalska vlada zaplenila. Zaplomba je prišla popolnoma nepričakovano. Dve portugalski vojni ladji sta med zaplombo dve uri stražili nemške ladje. Portugalski mornariški minister navaja kot vzrok za ta korak, da se je bilo bati, da bi ladje ušle, tudi jih potrebuje vlada za transporte.

Poostrena vojna podmorskin čolnov. — Prve žrtve.

Köln, 1. marca.

„Kölnische Volkszeitung“ poroča iz Pariza: Glasom uradnega poročila je bila pomožna križarka „La Provence“ s transportom v Solun 26. m

m. v Sredozemskem morju potopljena. Od posadke 1800 mož je bilo 676 mož rešenih.

Berolin, 1. marca.

Wolffov urad poroča: Od naših podmorskih čolnov sta bili dve francoski pomožni križarki, vsaka s 4 topovi pred Havrom, in en oborožen angleški opazovalni parnik ob izlivu Themse potopljeni.

V Sredozemskem morju je bila glasom uradnih poročil iz Pariza potopljena francoska pomožna križarka s 1800 možmi na poti v Solun. Samo 696 mož je bilo baje rešenih.

Dne 8. februarja ob sirijski obali potopljena francoska vojna ladja ni bila, kakor izhaja iz poročila podmorskega čolna, ki se je vrnil, linijska ladja „Suffren“ marveč oklopna križarka „Admiral Charner.“

Šef admiralskega štaba mornarice.

Iz Marseilla poročajo, da so doslej rešili na Ciklopski otok Milos 862 mož posadke parnika „La Provence“; 296 mož baje dospelo na Malto. Poslanec Jakonowsky, ki je bil na ladji, pravi, da ni bilo videti niti prej, niti pozneje, ko se je ladja potopila, periskopa. Tudi o torpedu ni bilo videti sledu, niti ni bilo videti velikega vala pri eksploziji. Vreme je bilo jasno, samo malo megleno. Ladja je bila zadeta na zadnjem delu in se je potopila tekom 14 minut. Uradno priznavajo v Parizu, da je bila ladja „La Provence“ ali „Provence II.“ — kakor je imenuje drugo poročilo, — oborožena s petimi topovi kalibra 14 cm, dvema topoma kalibra 57 cm in štirimi topovi, kalibra 47 cm. Londonska poročila pravijo, da je dospelo na otok Milos 489 rešenih, na poti pa je še 89 mož. Vsega skupaj je baje rešenih 870 mož.

Ruska ofenziva.

Nova ruska ofenziva.

„Daily Telegraph“ poroča, da govore brzojavke o namenu Rusov, pričeti z novo ofenzivo v Galiciji in na Poljskem. Tudi Italijani bodo baje pričeli živahnejše pritiskati na alpsko fronto. Končno poročajo tudi o skorajšnji ofenzivi na balkanskih frontah. Ententa je popolnoma pripravljena na veliko splošno ofenzivo. Neki diplomat je baje izrekel mnenje, da bo prinesel marec odločitev v tej vojni. Vsekakor pa bo ta mesec poln važnih dogodkov.

General Kuropatkin.

Petrograd, 26. februarja. General Kuropatkin je imenovan za armadnega zapovednika na severni fronti.

Proti oderuhom.

„Rječ“ priobčuje ukaz namestnika v Kavkaziji, velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, da se morajo vse osebe, ki izrabljajo sedanje razmere, da obogate, postaviti pred vojno sodišče; zlasti gre za osebe, ki so v državni ali posebno vplivni službi in katerim se dokaže, da so bile podkupljene ali da so obogatele protipostavno in za one vodile in odgovorne osebe, ki vedo za tako početje svojih podložnikov, a ne store pravočasno potrebnih korakov proti korupaciji.

Prestolonaslednik na severovzhodni fronti.

Prestolonaslednik nadvojvoda Karol Franc Jožef je obiskal zadnje dni našo fronto ob Njenu in Sczari. Ogleдал si je posebno močno izgrajene pozicije ter odlikoval mnogo vojakov. Dne 29. februarja se je vrnil na Dunaj, da poroča cesarju.

Nova ruska ofenziva?

„Az Est“ poroča iz Bukarešte: Poročevalec „Minerve“ poroča, da pripravljajo Rusi novo ofenzivo. Dan na dan prihajajo v Besarabijo nove čete, zlasti artiljerija.

Artiljerijski boji na severo-ruski fronti.

Berolin, 2. marca.

Na severnem delu fronte so dosegli artiljerijski boji deloma večjo živahnost. Manjša podvzvetja naših prednjih čet proti sovražnim oddelkom so imela uspeh. Severo-zapadno od Mitave je v zračnem boju podleglo neko rusko letalo ter padlo z letalci vred nam v roke. Naši letalci so uspešno napadli železniške naprave v Molodecnu.

V Orijentu.

Pomoč Turčiji?

„Baseler Nachrichten“ poroča iz Londona: Petrogradski poročevalec „Mornig Post“ je baje izvedel, da so turške čete skupaj s celo divizijo nemških vojakov na poti v Erzerum. Gre predvsem, da si napravijo Turki obrambno pozicijo pri Ersinghanu, kakih 160 kilometrov zapadno od Erzeruma.

Rusko poročilo iz Kavkazije in Perzije.

25. februarja.

Kavkazija. Naše čete so zavzele mesto Ispir v naskoku. Zasedovaje sovražnika v okolici Erzeruma in Chynskale traja. — Perzija. V pokrajini pri Kermanšahu so vrgle naše čete sovražnika iz mesta Sahne (60 kilometrov severovzhodno od Kermensaha) in iz obvladujočih višinskih pozicij ter vplinile štiri tope. Naše čete so vdrle v mesto Kašan (200 km južno od Teherana).

26. februarja.

Končni rezultat operacij pri Erzerumu, ki smo jih izvedli z razmeroma majhnimi izgubami, pomeni velik uspeh za nas. Vjeli smo 235 turških častnikov in 12.735 vojakov ter vplinili 9 zastav in 323 topov. Razen tega smo dobili v Erzerumu, trdnjavi prve vrste, v roke velike zaloge orožja in municije ter zaloge vseh vrst, kakor so potrebne za velike koncentracije čet, trenaja i. dr. Zasedovanje ostankov poražene in demoralizirane turške vojske se brez odlaganja nadaljuje. Petdeset vrst zapadno od Erzeruma, ob cesti v Trapezunt, smo vrgli sovražne zadnje straže nazaj ter zasedli vas Aškala 45 kilometrov severozapadno od Erzeruma.

Bitka pri Trapezuntu.

Iz Bukarešte poročajo: Čete generala Belutuova se bore 25 kilometrov zapadno od Erzeruma v smeri na Trapezunt s turško armado. Rusi si zelo prizadevajo, priti do obali Črnega morja. Rusko črnomorsko vojno brodovje je neprestano delavno. Turki pričakujejo na črti Trapezunt—Ersinghan Djarbeka se razvijajoče boje z vsem zupanjem.

Amerika in Nemčija.

Stališče predsednika Wilsona.

Iz Washingtona poroča Reuter: Predsednik Wilson je pisal senatorju Stone pismo, v katerem pravi: Pestopanje, ki je naznanjajo centralne države, v vprašanju boja podmorskih čolnov se tako očitno protivi zagotovitvi, ki so jih nam dale nedavno baš te države, da pričakujem v bližnjem času izjav, ki naj spravijo celo vprašanje v drugo luč. V vsakem slučaju je naša naloga jasna: Nobena država in nobena skupina držav nima pravice spreminjati, dokler traja vojna, načel, ki so jih odobrili vsi narodi, da omilijo strahote vojne, ali pa ta načela prezirati. Če bi se s takim postopanjem po nesreči kršile jasne pravice ameriških državljanov, bi nam ozir na našo čast ne pustili izbirati, kako naj postopamo. Ne morem pripustiti utesnitve pravic ameriških državljanov v nobeni smeri. Gre za čast našega naroda in za njegovo spoštovanje samega sebe. Mi ljubimo mir in ohraniti ga hočemo za vsako ceno, le za ceno naše časti ne. Globoko bi se ponižali, ako bi sodržavljanom prepovedali se posluževati njihovih pravic, iz bojazni, da bi morali sicer te pravice za nje uveljaviti. Na ta način bi res odobraval, da krši človeške pravice vsak narod, kjerkeli in pod kakršnokoli pretvezo. Ako bi prostovoljno opustili svoje dosedanje ponosno obnašanje kot besedniki pravice in zakonitosti, potem bi postalo vse, kar smo dosedaj dosegli, brezpomembno in brez vrednosti. Ako nadomestimo načela z brezkoristnimi razmišljanji, potem na široko odpremo vrata nadaljnim koncesijam. Le pripustimo, da se države le za korak oddaljijo od prava in brez dvoma bodo sledila številna druga ponižanja in cela krasna stavba mednarodnega prava bo razpadla kos za kosom. Amerika ne more popustiti, ne da bi priznala svojo lastno nemoč in ne da bi dejansko izgubila svojo neodvisno pozicijo med narodi sveta.

Oficijelna nemška izjava.

Oficijelna nemška „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ poudarja v posebnem članku, da prične Nemčija s 1. marcem z energično akcijo svojih podmorskih čolnov proti oboroženim trgovskim ladjam v smislu nemške spomenice.

„Frankfurter Zeitg.“ poroča iz New Yorka, da se pogajanja z ameriško vlado nadaljujejo. Ameriška vlada hoče baje pripustiti za trgovske ladje samo majhne topove, ki morajo biti tako postavljeni, da jih je nemogoče rabiti za napad.

Nemški veleposlanik grof Bernstorff je baje pooblaščen, izjaviti vladi Zedinjenih držav, da smatra Nemčija svoje izjave glede „Lusitanije“ in „Arabica“ za obvezne, toda samo za mirne trgovske ladje, ne pa glede na oborožene parnike. Tudi je Bernstorff sporočil vladi, da Nemčija ne vidi nobenega povoda, da bi izpremenila svoja naročila glede potopitve oporoženih parnikov brez svarila. Zastopnik Avstro-Ogrske je podal podobno izjavo.

Wilson in centralne države.

„Frankfurter Ztg.“ poroča iz Washingtona: Nikdar v zgodovini ni bilo take revolucije v kongresu proti vladi. Od torka sem je kongres pre-

pričan, da mora Wilsonov nastop privedi do vojne. Ta vtisk se je poglobil, ko so imeli v ponedeljek trije demokratični voditelji zelo dramatično konferenco s predsednikom. Wilson je izjavil, da bi storil skoraj vsaj skrajni korak, da bi ščitil pravico ameriških državljanov, da potujejo na oboroženih trgovskih ladjah. Senator Stone je nato udaril s pestjo ob mizo in razburjen vprašal predsednika: Ali mi hočete zavezati oči in pamet? Vi nimate pravice zahtevati od mene, da Vam sledim na tej poti, ki pomeni vojno. Slediti moram svoji vesti.

Poročila o tej konferenci so razburjala kongres včeraj do besnosti. Strankarski voditelji so sporočili predsedniku, da be zbornica s veliko večino objavila svarilo, če tega predsednik sam ne stori tekom 48 ur. Voditelji demokratov v reprezentantski zbornici izjavljajo, da je razpoloženje proti predsedniku, kakor 5:1. Velika večina je naravnost histerično razburjena zaradi položaja. V obeh hišah so bile predložene resolucije, v senatu ona Goresa, da naj noben Amerikanec ne dobi dovoljenja za potovanje brez svarila pred oboroženimi parniki. Kdor se ne pokori, se kaznuje kot zločinec in naj ga vlada ne ščiti. Predsednik pe skuša, zadržati vmešavanje kongresa, toda skoro gotovo brez uspeha. Spločno prevladuje mnenje, da ne bo prišlo do vojne, niti ne, če bi se diplomatični stiki s centralnimi državami prekinili.

Reuter poroča iz Washingtona: V seji kabineta se je vršil razgovor o nemški spomenici. Sklenjeno je bilo, da kabinet počaka še na nadaljnjna sporočila, ki so na poti iz Berlina ter se baje tičejo instrukcij, ki so jih dobile angleške trgovske ladje za napad na podmorske čolne.

Wilson in kongres.

„Neue freie Presse“ poroča iz dunajskih ameriških krogov: Smatrati je, da se odnosi med Nemčijo in Ameriko ne bodo poostri do preloma. Na drugi strani pa je neverjetno, da bi nastal resen konflikt med kongresom in predsednikom Wilsonom.

Angleško-ameriška tajna pogodba.

„Dresdener Neueste Nachrichten“ pišejo: Že opetovano se je trdilo, da obstoja med Ameriko in Anglijo tajna, proti Nemčiji naperjena pogodba. Ta vest je bila vedno dementirana. Sedaj pa prihajajo diplomatični krogi vendar do drugega prepričanja. Sprva gotovo ni obstajala med Washingtonom in Londonom nikaka konkretna pogodba. Pozneje pa je postalo postopanje Japonske za Ameriko opasno, ker je Japonska resno mislila na to, da nastopi proti Ameriki radi prepovedi japonskega preseljevanja v Kalifornijo ter da se vmeša tudi v mehikanske homatije. Amerika se je obrnila na Anglijo in med obema državama je prišlo do pogodbe: Anglija se je obvezala, da bo preprečila japonske namene, Amerika pa, da bo onemogočila nemško podmorsko vojno in sicer ne da bi se ustrašila najskrajnejših konsekvenc.

DNEVNE VESTI.

Nov vitez zlatega runa. Cesar je imenoval nadvojvodo Albrehta za viteza zlatega runa.

Imenovanja. Cesar je imenoval nadvojvodo Albrehta za poročnika v 1. polku tir. ces. lovcev in ogrskega domobranskega ministra generala infanterije Samuela barona Hazaja za imetelja pehotnega polka št. 46.

Novi generalobersti. Cesar je s posebnimi lastnoročnimi pismi imenoval za generaloberste: nadvojvodo Jožefa Ferdinanda ter generale grofa Becka, grofa Paara, barona Bolfrasa, vojnega ministra barona Kroatina in zapovednika naših balkanskih čet generala von Kövessa.

Plemenitaš „z Doberdoba“. Cesar je podelil generalmajorju Josipu Breitu in njegovim postavnim naslednikom ogrsko plemstvo s predikatom „z Doberdoba“.

Lovor za naše junake. Pod tem geslom se je uvedla na Dunaju velikopotezna akcija, ki ima namen uvekovečiti spomin naših padlih junakov z umetniškimi kovinskimi venci, ki se bodo deloma obesili na krajih velikih bojev, večinoma pa nad vnanjimi durmi cesarskega dvorca na Dunaju i. s. na tem zadnjem mestu tako, da bodo po posebnih venci zastopane vse dežele in večja mesta. Vsak venec bo nosil imena padlih junakov dotične dežele oziroma mesta. Kranjski deželni odbor je sklenil, da daruje za tak deželni venec znesek 1000 K in kakor čujemo, namerava nakloniti isti dar tudi ljubljanski občinski svet za posebni ljubljanski venec. Podrobnosti glede urezovanja imen posameznih padlih deželanov oziroma meščanov se razglajajo pozneje. — Pripominjamo, da je ves čisti dohodek te lepe akcije namenjen vdovam in sirotam padlih junakov in drugim dobrodelnim namenom vojne oskrbe.

Odlikovanja. Polkovnik kranjskega pešpolka št. 17, Hugon Ventour plem. Thurnau, je odlikovan

z vitežkim križcem Leopoldovega reda z vojno dekoracijo.

Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec III. razreda z vojno dekoracijo je dobil stotnik 17. pešpolka Anton Lukanc pl. Savenburg. Cesarjevo pohvalno priznanje je bilo izrečeno črnovojniškemu nadporočniku Francu Gombaču.

Iz politične konceptne službe. Premeščeni so: okrajni glavar dr. Friderik Mathias iz Krškega v Radovljico; deželnovladni tajnik Pavel Svetec iz Litije v Krško in okrajni višji komisar Hugo Hofbauer pl. Hohenwall iz Ljubljane v Litijo in sprejme vodstvo tamkajšnjega glavarstva.

Promocija. C. kr. sodni praktikant, oziroma c. in kr. kadetni aspirant g. Stanjko Sajovic je bil dne 25. februarja na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem prava. Čestitamo!

Umrla je minoli torek v Kranju v starosti 84 let gospa Mina Rakovc roj. Oblak, mati gosp. tovarnarja Ivana Rakovca v Kranju in gospe Karoline Dobida, soproge gosp. divornega svetnika Josipa Dobida v Ljubljani. Naj v miru počiva, blaga žena!

Darilo. Mesto venca na krsto umrle gospe Mine Rakovc, podaril je gospod Josip Likozar, trgovec v Kranju c. kr. okr. glavarstvu za v vojni oslepele vojake znesek 20 K.

Občinski svet v Zagrebu je imel v ponedeljek sejo, v kateri je župan Holjac predlagal, naj se v trajen spomin na izredno junaštvo hrvatskega vojaštva postavi v Zagrebu primeren spomenik in naj se imenujeta generala infanterije Svetozar pl. Boroevič in Stjepan pl. Sarkotić za častna meščana. Predlog je bil soglasno in z navdušenjem sprejet.

Izredna deželna naklada na pivo. Deželni odbor je sklenil, da je pobirati leta 1916. na Kranjskem od vsakega hektolitra piva poleg že obstoječe deželne naklade 4 K še nadaljna izredna naklada 4 K skupaj torej 8 K. Ta sklep stopi v veljavo šele z dnem Najvišje odobritve.

Nakup kovin v vojne svrhe. Ker je s 25. februarjem stopila v veljavo ministrska naredba ter bo v najkrajšem času začela poslovati za to določena komisija, se opozarja občinstvo, da naj prostovoljno odda vse posode iz čistega niklja, bakra, tomboka in medi v nakupovalnico, a katera plača takoj v gotovini, ter še višjo ceno, kakor v slučaju prisilne prodaje. Nakupovalnica za kranjski okraj je pri tvrdki Franc Omersa nasledniku Franc Berjaku v Kranju, za tržiški okraj Peter Majdič „Merkur“, Kranj.

Najvišje cene za nadrobno prodajo sena in slame. Pri nadrobni prodaji sena in slame se smejo v §§ 2. in 3. min. ukaza z dne 10. jan. 1916. l., drž. zak. št. 12, določene cene preseči za največ 10%. Za nadrobno prodajo se smatra, kadar prodajajo upravičeni obrtniki porabnikom v množinah do 20 metrskih stotov.

Razglas. Ker je postalo veliko pomanjkanje zlasti tudi semenskega krompirja, se vsi oni posestniki, ki imajo še kaj razpoložljivih zalog, pozivljajo, naznaniti v teku 8 dni po objavi tega razglašena neposredno okrajnemu glavarstvu ali pa pristojnemu županstvu one množine, ki jo imajo na razpolago. Pripomni se, da se bodo ponudene zaloge plačevale po določeni najvišji ceni, dočim bi se v slučaju, ako bi se moralo okrajno glavarstvo posluževati pravice § 7 ministrske naredbe z dne 22. septembra l. l. dež. zak. št. 276, v kar ima že pooblastilo c. kr. deželne vlade, pripoznale veliko manjše rekvizicijske cene. Tedaj je v lastnem interesu vsakega kmetovalca, da ponudi prostovoljno kar ima odveč krompirja. S tem izpolni tudi svojo patrijotično dolžnost in pomaga onemu bednemu prebivalstvu, ki trpi pomanjkanje. C. kr. okr. glavarstvo v Kranju.

Razglas. C. kr. okr. glavarstvo v Kranju določa s tem z veljavnostjo za ves politični okraj Kranj do preklica sledeče dopustne cene za mleko, surovo maslo in jajca: mлеко, liter 20 do 22 vin., mleko (iz mlekarne) liter 24 do 26 vin., surovo maslo, kg 3 K 80 vin., jajca, komad 10 do 12 vin. Vsako prekoračenje teh najvišjih dopustnih cen se bo najstrožje kaznovalo. Pričujoči razglas stopi v veljavo z dnevom, ko se objavi.

Ponovna draginjska podpora deželnim uradnikom in uslužbencem. Deželni odbor je v svoji zadnji seji sklenil, da se ima s 1. marcem izplačati: 1. Vsem deželnim uradnikom in uslužbencem zopetna draginjska podpora v istem obsegu in isti izmeri, kakor decembra 1915. toda s pristavkom, da nihče ne sme dobiti manj, nego bi iznašala četrletna svota draginjske podpore državnega uslužbenca na istem plačilnem mestu. Deželni uslužbenci, ki prejemajo redno mesečno plačo nad 500 kron, in oni, ki niso navezani zgolj na deželno plačo (zdravniki, državni umirovljenci v začasni deželni službi) so od draginjske podpore slej ko prej izključeni. 2. Deželni užitniški uslužbenci (v kolikor ne spadajo v kategorijo deželnih uradnikov) in deželni cestarji dobe draginjsko podporo v isti izmeri, kakor zadnjič. 3. Ljudsko-in meščansko-šolskemu učitelstvu se izplača draginjska podpora v istem obsegu, kakor novembra l. l. — Odločitev izjemnih slučajih (ako kak učitelj vstopi v dejansko službo stoprav po 1. marcu) se prepušča deželnemu glavarju. 4. Deželni banki se

naroča, da izplača svojim uslužbencem draginjsko podporo po istih načelih, kakor je priznana deželnim uslužbencem.

Vsled dolgotrajne vojske se rabijo v vojne svrhe vedno večje množine usnja, katero se more le tedaj v zadostnih množinah izdelovati, ako je dovolj čreslovine na razpolago. Ker smo glede čresla navezani že dolgo le na domače pridelke, predvsem na smrekovo in hrastovo lubje, se mora z vsemi sredstvi delovati na to, da se pomnoži dobava tega drevesnega lubja. Z ozirom na to, da se bliža čas, ko se bo dala skorja dobro majiti, opozarjajo se posebno dotični gozdni posestniki, katerih gozdi so blizu železnic, tovarn za usnje, strojarn in stop, da si priredujejo napraviti letos kolikor mogoče veliko za čreslo porabnega lubja. Prodajanje drevesnega lubja bo letos izredno dobičkanosno. Dandanes je najvišja cena za smrekovo lubje in sicer zdravo, posušeno, ki sme biti največ 35 odst. raskavo, za 100 kg v obliki cevki po K 30, za zdobljeno ali v stopah stolčeno pa po 36 K. V teh cenah so stroški za dovoz do železniških postaj in za nakladanje na postajah kakor tudi za morebitni dovoz cevki v stope, že vpoštevati. Poleg tega pa se dobijo za les lepi dohodki, posebno tedaj, ako so gozdi tako blizu železnic, da pri tedanjih razmerah dovažanje lesa ni pretežavno. Skorja naj se maji od smrekovih posekanih debel v običajnih dolžinah in povije takoj v cevke tako, da se nahaja ličje, v katerem je največ čreslovine, znotraj. Te cevke je treba v gozdu tako zavarovati, da jih dež znotraj ne more zmočiti. Ako se ne morejo spraviti pod kako streho, se naj naslonijo na kobile ali opore, postavljene iz drogov in vrhačev. Gornje konce prislonjenih cevki je pokriti z nepovito skorjo, da ne more dežnica v cevke. Ako posekamo za 1 polni kubični meter smrekovega lesa, dobimo kakih 50 do 60 kg za prodajo porabnega lubja.

Novi davki na Nemškem. Nemška vlada je izdala svoj načrt zakona o davku na vojne dobičke od l. 1914. do 1916. Davek bo plačati od vsakega dobička, ki presega 3000 mark in sicer se bo po visokosti dobička odmerilo 5 do 25 odstotkov davka. Vsakovrstne družbe bodo plačale 10 do 30 odstotkov, inozemske družbe pa 10 do 45 odstotkov. Vrh tega je pripravila vlada še nekaj drugih davčnih projektov, ki naj nesejo na leto 500 milijonov mark.

Za 26 milijonov 750.000 kron darov ljubezni je razposlal urad za vojno oskrbo dosedaj našim četam na bojišču. Darovi so tehtali več kakor 400 milijonov kilogramov. Za transport je bilo torej potrebnih najmanj 40.000 vagonov.

Delojemalci in delodajalci. Izšla je cesarska naredba, ki ima namen, gotovim skupinam v vojaško službo vpoklicanih delojemalcev zagotoviti povratek v njihove prejšnje službe. To pravico imajo samo tisti delojemalci, ki so bili dne 25. julija 1914 že en mesec v dotičnem podjetju nastavljeni. V času vojaškega službovanja se jim služba ne more odpovedati, po končani vojaški službi morajo tekom 14 dni nastopiti svoje službe. Poleg te glavne določbe obsega cesarska naredba še več postranskih.

Vpoklic učiteljev pod orožje? Na Moravskem razglašajo: C. kr. okrajni šolski sveti so dobili obvestilo, da morajo oni učitelji-vojaki, ki so se nahajali radi poduka začasno na dopustu, v najkrajšem času zopet pod orožje.

Tristo milijard vojnih stroškov. „Pall Mall Gazette“ je izračunala, da bo dosegla skupna svota vojnih izdatkov za vse bojujoče se države konec leta 1916. znesek 300 milijard.

Prva bitka avstro-ogrške vojne mornarice. Ces. vojne ladje so bile že v šestnajstem stoletju, ali takratna mornarica je bila neznatna, bilo je pravzaprav le nekaj malih in v najem vzetih ladij, ki so imele v glavnem nalogo, boriti se proti morskim roparjem. Nadvojvoda Karel, l. 1802. imenovan vojnim in mornariškim ministrom, je začel sicer reorganizirati mornarico, ali v požunskem miru leta 1805. je Avstrija odstopila vsa obrežna ozemlja. Izvir sedanje vojne mornarice datira iz leta 1814., ko je Avstrija osvojila Benečijo; vojni maršal knez Schwarzenberg je pričel iz prevzetih benečansko-francoskih ladij sestavljati c. kr. vojno mornarico. Prvi boj se je izvršil leta 1829., čeprav v glavnem proti morskim roparjem. Maročanski roparji so bili v zvezi z maročansko vlado, tako da se sme ekspedicijo avstrijskih vojnih brodov smatrati na sploh za vojno akcijo. Leta 1828. so zajeli maročanski pomorski roparji tržaško jadrnico „Voloce“, zapadno Cadixa in so jo prepeljali v Rabat. Vsled tega je bila poslana divizija križaric: Carolina, Adria, Veneto in Enrichetta pod poveljstvom korvetnega kapitana Bandiera v Maroko, kamor je dospela leta 1829. Po dolgem pogajanju so izpustili Maročani posadko „Voloce“, ladje pa niso hoteli vrniti in odklonili so tudi zahtevano odškodnino. Korvetni kapitan Bandiera je ukazal zbog tega, da se morata učititi dve privatni ladji v reki Luecos pri mestu El-Araiš za kazen. Dne 3. junija zjutraj so obstreljevale močno utrjeno mesto, medtem ko so izkrcane čete prodirale v deželo. Male avstrijske čete so sicer napadli z več strani, a posrečilo se jim je vendar, da so odbile napad. Potem sta se opogumila dva pod-

častnika, Josip Garabini in Nikolaj Tonin, da sta plavala proti roparski ladji in jo zažgala. Ko sta se vrnila, sta izjavila, da sta pripravljena, zažgati tudi drugo ladjo, ali tega ni bilo več treba, ker je bila ona ladja že tako obstreljena, da se je potopila. Čete s kopnega so se vrnile na ladjo, izgubile so 22 mrtvih, ranjenih je bilo 14. Izgube Maročanov so bile velike, obe ladji uničeni, ena baterija na kopnem nerabna, mesto El-Araiš je gorelo. Maroški sultan pa še ni hotel odnehati, zato pa je avstrijska eskarda bombardirala še mesti Arsila in Tetuan. Nato je dala maročanska vlada popolno zadoščenje: vrnila je zajeto ladjo in dala odškodnino.

Aretovali so na Jesenicah na Gorenjskem 29letnega ključavničarskega pomočnika Ulrika Willmanna z Dunaja, ker je zapeljal in odpeljal ženo nekega poddesetnika, ki je šel prostovoljno k vojakom.

Srbski vrednostni papirji. „Frankfurter Zeitung“ pravi z ozirom na to, da je mnogo srbskih državnih papirjev in srečk v nemških rokah, da ti papirji niso postali brez vrednosti. Če bo Srbija nehala biti samostojna država in se razdelila med Avstrijo in Bolgarijo, se bodo lastniki srbskih papirjev odškodovali s tem, da bodo za srbske papirje dobili avstrijske in bolgarske. Pred sklepom miru seveda lastniki srbskih papirjev ne bodo dobili obresti. Sicer pa je ozemlje Srbije jako plodovito in jako bogato vsakovrstnih rud, tako da si bo dežela gospodarsko hitro opomogla.

Obupen čin užaljenega Mohamedanca. V Otkonjicah je stekel pes ugriznil mohamedansko deklico Anifo Nušičevo. Odrejeno je bilo takoj, da jo peljejo v Pasteurjev zavod v Pešto. Dekle se je peljalo s svojim očetom Kudbro Nušičem. V Brodu sta oče in hči prestopila v drug vlak in ker so bili vagoni tretjega razreda prenapolnjeni, sta šla v kupe drugega razreda. Dekle je po mohamedanskem običaju imelo obraz zakrit in je bilo vedno obrnjeno proti oknu. To je pač običaj pri Mohamedancih. Do postaje Erzsebetfalva je šlo vse dobro, tam pa je Mohamedanec zapazil, da se neki vojaki posmehujejo njegovi hčeri in da je eden vojakov dekle vščipnil. Oče se je silno razburil in je hotel na kolodvoru v Ferencvaroši s hčerjo izstopiti. A ker se je vlak še premikal, je spovednik vrata hitro zaprl. Čim pa je spovednik odšel, je Nušič zopet odprl vrata in je s hčerko skočil iz vagona. Vlak so takoj ustavili, a dočim je bila Anifa nepoškodovana, je njen oče zadobil jako težke poškodbe. V Pešti so deklo odpeljali v Pasteurjev zavod, njen oče pa je na potu v bolnišnico umrl.

V Trnovem pri Medvodah se je vtihotapila v stanovanje posestnika Antona Vidica neka 15-letna deklica, ko ni bilo nobenega doma, in je vkradla 22 kron izpod zaglavja.

Osumljen, da je ubil svojo sestrico, je 15-letni Lovro Prešeren na Jesenicah. Pred šestimi tedni je izginila šestletna hčerka tovarniškega delavca Apolonija Prešeren in od takrat dalje se nič ne ve o njej. Te dni pa so aretirali njenega 15-letnega brata, ki je najprvo pripovedoval, da je svojo sestro zadavil blizu Jesenic ter vrgel truplo v grm in je tam skrtil, pozneje pa je vse preklcal. Sodišče preiskuje stvar.

Prekajenega svinjskega mesa 80 kilogramov je bilo ukradenega posestniku Vinko Albrehtu v Kamniku. Tatu iščejo.

Iznajdba ruskega inženjerja. Iz Stokholma poročajo: Glasom lista „Dan“ je iznašel neki ruski inženir pripravo, s katero se da metati gorečo tekočino na sovražnika. Priprava je 71 cm dolga in 15 milimetrov široka. Učinek je baje strahoten.

Brez besede.

I.

V moji domovini, v onem delu volhinjske pokrajine, kjer se karpatsko gričevje polagoma poizgublja v volhinjsko-podolske nižave, leži kraj, ki ga hočemo imenovati Chlebnó. Severozapadno je zavarovan po mali višavi, jugovzhodno se razprostira široka, s polji in travniki posejana poljana, ki je obrobjena na obzorju z modrim pasom še ostalih gozdov. Tu intam se zrcalijo, osobito v žarkih zahajajočega solnca, široka jezera in med njimi se vijejo ozki, mali potočki, ki se posuše v polesju.

Tiha, mirna, da celo nekoliko zaspana pokrajina. Kraj je podoben prej vasi kakor mestu, a vendar je nekdanj doživljal, če že ne boljših, pa vsaj manj zaspane dni. Na višini še vidiš sledove nekdanjih utrdb, na katerih poganjajo sedaj zibajoče se trave, kojih šepet poizkuša oponašati pastir na svoji piščalki, medtem ko se občinske črede mirno pasejo v napol zasutih jarkih.

Nedaleč od tod, ob strugi male reke, je stala ali pa stoji tudi še danes mala vasica. Reko so nazivali radi številnih, ob bregovih rastočih vrb (loza) Lozovajo. Po reki so imenovali vasico Lozišči in po tej zopet so se vsi prebivalci z rodbinskim imenom pisali za Lozinskije. Da so se pa bolje razlikovali, so pridedali rodbinskemu imenu še druge priimke. Naletel si na vsa mogoča živalska, tičja in druga imena. Ta si je privzel ime kolesa, drugi mazila, tretji celo škornja . . .

Teško bi bilo povedati, kdaj je pravzaprav nastala vasica poleg sosednega kraja. To je bilo še v onih časih, ko so stali gori na utrdbah topovi, in so se topničarji menjali kaj pogostoma. Enkrat so bili Poljaki, ki so v svojih pestrih kuntušah basali topove, dočim so Kozaki, vzbujajoč povsod strah in trepet, oblegali mesto — drugič pa so zopet Kozaki streljali s topovi, in Poljaki so jurišali utrdbi. Govorilo se je, da so bili vsi Loziščani „registrirani“ Kozaki, in da so jim poljski kralji podelili različne privilegije. Namigavalo se je celo, da so bili nekoč radi nekaj posebnega povišani v plemski stan.

A vse to je bilo že zdavnaj pozabljeno. Okoli leta tisočosemstošestdesetega je umrl stoletni starček Lozinskij-Šulijak (sokol). Naposled že leta ni več z nikomur govoril, nego je le še glasno molil ali pa čital staro slovansko biblijo. Pa ljudje so se še spominjali, kako je svoj čas pripovedoval o uporih Malorusov proti Poljakom in kako je tudi sam šel čez Dnjepr in potem skupno s Hajdamaki proti Chlebnu. In kako so v goreči koči zaprti Hajdamaki streljali skozi okna, dokler jim niso od vročine

popokale oči in eksplodirali rogoví za smodnik. In starčku so se divje zabliskale napol ugasle oči in govoril je:

„He-he, videli smo druge čase . . . Takrat je bila še svoboda!“ . . . Vaščani. — bila je to že tretja ali četrta generacija —, ki so poslušali te čudne povesti, pa so se prekrizavali in tarnali: „Bog nas varuj in obrani!“

Sami so bili že zdavnaj zaorali vse privilegije v zemljo in živeli so tik Chlebná napol kmetje, napol malomeščanje. Govorili so nekako po malorusko, le posebno, z ruskimi in poljskimi besedami pomešano volhinjsko narečje. Začetkoma so pripadali grško-unijatski cerkvi, pozneje, vsled nekih homatij, pa so prestopili k pravoslavnemu veroizpovedanju, in stara cerkva je bila zaprta ter je razpadala počasi v razvaline . . .

Orali so zemljo, hodili v belih in sivih haljah z modrimi ali rdečimi pasovi, nosili so široke hlače in kučme iz ovčje kužuhovine. Dasiravno so bili morda revnejši kakor njihovi sosedje, je vendar plaval pod slamnatimi strehami loziških hiš tako nekak nejasen spomin na lepšo preteklost. Ljudje so hodili snažnejši kakor drugi kmetje, skoraj vsi so znali cirilico čitati in govorilo se je o njih, da so previsoki za svoj stan. Toda na površnega opazovalca niso napravili takega vtisa; kajti, če so se srečavali z gospodo ali z uradniki, so se izogibali ravnokotno hitro, priklanjali se ravnokotno globoko in poljubljali semtertja gosposke roke ravnokotno ponižno. Navzlic temu je bilo pri Loziščanih „nekaj“ in poznavalci so ta „nekaj“ tudi opažali. Čulo se je o Loziščanih, da se na nekaj spominjajo, da so na nekaj ponosni in z nečem nezadovoljni. In res, če si jih srečal in — kakor je navada — vprašal: „No, kako se pa imate?“ ali „Kako vam Bog pomaga?“ — so zamahnili vaščani, odklanjaje z roko, rekoč:

„A, kaj življenje!“ ali: „Živimo, kakor bob ob cesti!“ Nekateri pa, ki so imeli več poguma, so pričeli včasih pripovedovati o stvareh, katerih ni hotel vsak poslušati. Poleg tega so imeli s sednim graščakom radi davkov dolgotrajno pravdo, katero so Loziščani sprva izgubili. Potem pa se je nekako obrnilo, da je graščakov naslednik moral popustiti. Opažalo se je, da so bili Loziščani od tedaj „še prevzretnejši“, dasiravno so bili nezadovoljni slejkoprej.

In nikjer drugod niso sprejemali potnikov, ki so vedeli kaj o svetu povedati, tako gostoljubno kakortu.

II.

Živel je torej tu v domačih Loziščih neki Osip Lozinskij, čegar življenje ni bilo, da povemo

resnico, nič posebnega. Malo zemlje, težka najemina in z gospodarstvom je tudi šlo rakovo pot. Bil je že oženjen, a otrok še ni imel in več ko enkrat je mislil na to, da bodo le-ti živeli ravnokotno uborno, če ne še slabše. „Dokler je človek še mlad,“ je večkrat dejal, „in dokler mu mali kričaci še ne sede na hrbtu, takrat je ravno še pravi čas, da si človek poišče sreče.“

Ni bil ne prvi ne zadnji med onimi, ki se poslove od sorodnikov ter sosedov, vzemo — kakor se pravi — noge pod pazduho in gredo iskat sreče, ki jo najdejo v tem, da trdo delajo, se bore s pomanjkanjem in jedo grenak kruh iz tujih peči v tuji deželi. Nemalo takih nemirnih ljudi je odšlo tudi že iz Lozišč. Posamezniki in skupno so odhajali in nekoč je popihalo čez mejo kar celo krdelo z nekim prebrisanim, iz Nemčije došlim agentom. Le da se iz vsega tega ni nikdar kaj pametnega izcimilo in včasih se je vsa stvar tudi slabo končala. Eni so prišli razstrgani in izstradani domov, druge so pognali Nemci nazaj čez mejo in tretji so se poizgubljali v širnem božjem svetu kakor male igle v kupu slame in nikdar več se ni čulo o njih.

Dalje.

Razširjajte naš list.**Delavce**

in

1 hlapca

sprejme

Vinko Majdič

13-1

valjični mlin, Kranj.

V neizrečni žalosti naznanjamo pretresljivo vest, da je naša nepozabna mati, oziroma stara mati, sestra, tašča, svakinja in teta, gospa

Mina Rakovc roj. Oblak

posestnica

danes opoldne, v 84. letu svoje starosti, po dolgotrajni bolezni, previdena s zakramenti za umirajoče, izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb nepozabne pokojnice se je vršil v četrtek, dne 2. marca 1916, ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti št. 92 na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

V KRANJU, dne 29. februarja 1916.

Ivan Rakovc,
tovarnar,
sin.

Karolina Dobida,
roj. Rakovc,
hči.

Marija Oblak,
sestra.

Mara Rakovc,
roj. Eržen,
sinaha.

Josip Dobida,
c. kr. dvorni svetnik v p.,
zet.

Vnuki in vnukinje:

Marica Rakovc, Anka Polak roj. Rakovc, Olga Rakovc;
Joško Dobida, c. in kr. fregatni poročnik, Karol Dobida,
stud. iur.; Mina Dobida. — Ing. Karol Polak, tovarnar.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze sožalja in za častno spremstvo k večnemu počitku naše nepozabne matere, oziroma stare matere, sestre, tašče, svakinje in tete, gospe

Mine Rakovc roj. Oblak

posestnice

izrekamo našo prisrčno zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo preblagorodnemu gospodu c. kr. okr. glavarju Fr. Schitniku in vsem gg. uradnikom, preblagorodnemu gospodu c. in kr. ritmojstru V. Huc-lu in vsem gg. c. in kr. častnikom, preblagorodnemu mestnemu županu Ferd. Polaku in sl. občinskemu zastopu, preblagorodnemu gospodu načelniku žel. postaje c. kr. višjemu revidentu Fr. Kokalju, preč. gospodu dekanu, mestnemu župniku in konzistorijalnemu svetniku A. Koblarju za večkratno tolažbo pokojnici v bolezni, sl. čitalniškemu pevskemu zboru za ginljivi žalostinki ter vsem darovalcem krasnih vencev.

V KRANJU, dne 2. marca 1916.

Žalujoče rodbine

Rakovc, Dobida, Polak.

14-3

Spominjajte se Rdečega križa.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Koncem leta 1915 je imela vlog K 48.500.000.—
Rezervnega zaklada „ 1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

brez odbitka. **4¹/₂⁰/₀** brez odbitka.

Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

**Za varčevanje ima vpeljane lične
domače hranilnike,**

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti
5¹/₄⁰/₀, izven Kranjske pa proti **5¹/₂⁰/₀** obrestim in proti
najmanj **3⁰/₄⁰/₀** odplačevanju na dolg.

3 12-3

Vojne dopisnice
1000 komadov po 4 krome.
Tiskarna „Sava“ Kranj.

Ženitna ponudba!

Vdovec, srednjih let, brez otrok, s krasnim posevkom in gostilno, zdrav mož, želi si dobro gospodinjico z nekaj 1000 K premoženja, gospodična ali vdova brez otrok, 30 do 42 let.

Prijazne ponudbe, opremljene s fotografijo, koja se vrne, naj se pošljejo na upravništvo „Sava“ pod „Srečni zakon 474“ vsaj do 1. marca 1916. Tajnost zajamčena pod častno besedo. 12 2-2

„Kino Ideal“, Ljubljana.

V ponedeljek, dne 6. marca:

Brivec iz Filmersdorfa.

Veseloigra v 3 dejanjih. Slike najfinejšega humorja. OSKAR SABO, ljubljene berolinskega občinstva ko posebno privlačna sila.

Božja sodba.

Po ogrski baladi Iv. pl. Aranyja v 3 dejanjih. Film, edini svoje vrste glede sujeta in fotografiji. Domač proizvod, S tem filmom je bilo otvorjeno največje gledališče v monarhiji: Apollo-gledališče v Royalposlopu v Budimpešti, dne 30. oktobra 1915. — Primerno. Predstave, kakor navadno!
Proja film. — Budimpešta.

Od torika 7.—9. marca:

! SALAMBO. !

Po istoimenskem romanu G. Flauberta s predigro v 6 dejanjih. Dolgost filma 2285 m. „Salambo“ je najgrandioznejše filmsko delo sedanjega časa ter kaže celo vrsto izbornih sceničnih slik kot na pr.: Vojno šatorišče Mathosa z brezštevilnimi najetimi vojščaki s kopji; čaroviti vrtovi Kartagine, vse v bajni orijentalni krasoti, ki kar omamlja gledalca. — 10.000 sodelujočih!
„Salambo“ prekaša „Quo vadis“. Ob teh dneh so predstave od 3. do 5. od 5. do 7., od 7. do 9. in od 9. do 11. ure zvečer.

Primerno! Radi velikih nabavnih stroškov 10 vin. poviška cen.

V petek, dne 10. marca: Nordisk večer:

Prokletstvo dijamantov.

Drama iz divjega zapada v 3 dejanjih z Olaf Fönnson in Elso Frölich v glavnih vlogah. 10

Prispevek predstav: Ob delavnikih: ob 4, 1/2, 6, 7 in 1/2, 9. Ob ned. in prazn.: ob 1/2, 11 dop. 3, 1/2, 5, 6, 1/2, 8 in 9.

Prispevek predstav: Ob delavnikih: ob 4, 1/2, 6, 7 in 1/2, 9. Ob ned. in prazn.: ob 1/2, 11 dop. 3, 1/2, 5, 6, 1/2, 8 in 9.

Svarilo!

Koder se prodajajo ponaredbe, naročite pristni

naravnost od izdelovalnice pod naslovom:

Rastlinska destilacija

„FLORIAN“

V. 9-50 5

v Ljubljani.

! Za zimo!

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju
(poprej J. C. Pleiweiss)
priporoča

svojo bogato zalogo

sukna, zimskih modnih blagov, barhentov za ženske bluze in obleke, pike, belih in višnjevih barhentov, ševijotov, kangarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za zimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**. Volneni robci, pletil najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Zimske moške in ženske srajce, jopice in hlače.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.
Svilnati robci najnovejših vzorcev.

! Za zimo!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega davka.

4³/₄⁰/₀

brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad nad K 800.000.

Rezervni zaklad nad K 800.000.

6 52-7